

*Suomi
Finland*
100

Vantaa

TOIMINNALLINEN SATUSEIKKAILUPOLKU

-MENETELMÄOPAS

Sisältö

Johdanto	3
Miksi kannattaa satuseikkailuilla?	5
Lähteet	7
Toiminnallinen satuseikkailupolku	8
1. TAPAAMINEN	10
2. TAPAAMINEN	18
3. TAPAAMINEN	24
4. TAPAAMINEN	30
5. TAPAAMINEN	38
Loppusanat	44
Liitteet	45

Julkaisija: Vantaan kaupunki 2017

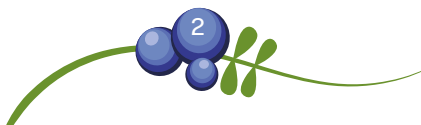
Paino: Grano Oy

Taitto: Tiina Kuoppala, Graforma

Toimitus: Hanna Nyman

Kuvitus: piirroksset/ Sari-Anneli Ruonila, valokuvat ja YouTube-videot /Rebekka Muyanja

ISBN: 978-952-443-567-3

Johdanto

Pidät hyppysissäsi liikunnallista taiteen taikaa. Tästä alkaa polku ketun jäljille, satuolentojen maailmaan ja luonnon helmaan.

Suomi100-juhlavuoden ja Lähimetsävuoden kunniaksi Vantaan lastenkulttuurikeskus ja varhaiskasvatus halusivat tukea lasten osallisuutta metsäteeman ympärille rakennetulla; taide, kulttuuri ja liikunta -hankkeella. Toiminnallisen Satuseikkailupolun materiaalin avulla on mahdollista rakentaa lapsille kasvu- ja oppimisympäristö varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden vaatimassa laajuudessa ja lastenkulttuurin keskeisten arvojen mukaisesti. Toiminnallista Satuseikkailupolkua Siimapuiston päiväkodissa ovat suunnitelleet ja pilotoineet johtava sanataideopettaja Maami Snellman Vantaan Sanataidekoulusta ja tanssinopettaja Suvi Pohjonen Tanssiteatteri Dis Tanzista.

Hankkeen tavoitteena on lisätä lasten joka päiväistä elämysliikuntaa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä osallisuutta. Luoda liikkumisen mahdollisuus kaikille ja erityisesti riskiryhmien lapsille, samalla synnyttää motivaatio liikuntaa kohtaan. Materiaalin tavoitteena on lisätä lasten liikkumista ja varmistaa kaikille lapsille taiteen ja kulttuurin elämyksiä. Lupaamme, että taiteen eri muotojen yhdistäminen luontoliikuntaan avaa uusia ovia lasten liikkumiselle:

- ➔ Draama-, musiikki-, sanataide-, kuvataide- ja sirkus- ja tanssitaiteen menetelmien avulla on mahdollista luoda uusia pedagogisia keinoja, jotka edesauttavat kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten kehitystä ja oppimista ryhmässä.
- ➔ Yksilöllisellä tasolla, lasten kehittymisen tasolla taidepedagogiset menetelmät toimivat kiusaamisen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisevänä työkaluna.
- ➔ Toiminnalliset taidepedagogiset menetelmät ovat käyttökelpoisia kommunikaation ja vuorovaikutuksen tukena sekä arkojen ja vetäytyvien lasten että tarkkaavaisuuden ja hahmotuksen ongelmien tukemisessa. Taidepedagogiikka on käytettävissä sosiaalisten ja tunteitaiteiden vahvistajana.
- ➔ Taidepedagogisessa toiminnassa näkyi lasten huomattava sitoutuminen toimintaan ja myös sen mahdollisuus tukea lasten lähikehityksen vyöhykkeellä olevia valmiuksia.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin on kirjattu, että jokaisella lapsella on oikeus kasvaa ja kehittyä taidetta, kulttuuria ja liikuntaa tukevassa ympäristössä. Vantaan Lastenkulttuurikeskuksen toiminnan keskeisiä periaatteita ovat laatu, tasa-arvo, lapsilähtöisyys ja taide. Toiminnallisen Satuseikkailupolun materiaali on laadittu nämä strategiset arvot huomioiden.

Satuseikkailu edistää lasten kielellistä kehitystä, kielitietoisuutta sekä tuo näkyväksi kulttuurista moninaisuutta. Polun varrella kohdataan lastenkirjallisuutta, sanataidetta, musiikkia, tanssia sekä teatterin eri muotoja. Seikkailussa lapset saavat kokemuksia spontaanista ilmaisusta, roolileikeistä sekä yhteisesti suunnitellusta ja toteutetusta luovasta prosessista, jonka ohjajina toimivat osallistujat.

Luonto sekä pihat, leikkipuistot ja muut rakennetut ympäristöt ovat varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä, on aika hyödyntää niitä liikunta- ja luontoelämysten ja oppimisen paikkoina. Satuseikkailun tavoitteena on tarjota esteettisiä elämyksiä, ohjata osallistujia tulkitsemaan ja kertomaan omista ajatuksiaan taiteellisen toiminnan kautta. Positiiviset itseilmaisunkokemukset luovat hyvää oloa, kehittävät itsetuntoa ja toimivat lapsen kehityksen kannalta arvokkaana tasapainon rakentajana.

Oppaaseen liittyvä Satuseikkailuarkku on täynnä työvälineitä, joilla voitte rikastaa yhteistä leikinmaailmaa, lisätä liikunnallisuutta ja tutustua Suomen rikkaaseen kansanperinteeseen ja luontoon. Sen sisältö tarjoaa työkaluja ulkona syntyvään kasvu- ja oppimisympäristön rakentamiseen. Kaikki nämä ”seikkailun aarteet” yhteiseen elämykseen on koottu lastenkulttuurin, taidekasvatuksen ja varhaiskasvatuksen ammattilaisen kanssa yhdessä. Oppaan avulla voi rakentaa myös oman Satuseikkailuarkun päiväkodin käyttöön.

Heittäydy rohkeasti lasten kanssa seikkailuun, paikkaan missä leikki on luvallista ja liikkuminen hauskaa, polulle joka on täynnä yllätyksiä. Liikunnan ja taiteen tulee olla lapselle positiivinen elämys. Kaikki niiden tarjoamat tunnekokemukset ovat oleellisessa osassa elämäniikunnan ja luovuuden ilon löytämisessä. Me aikuiset voimme mahdollistaa tämän, heittäytymällä mukaan **LEIKKIIN**.

Leena Lahtinen

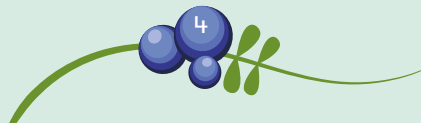
johtaja

Siimapuiston päiväkot

Hanna Nyman

kulttuurituottaja

Vantaan lastenkulttuurikeskus

Miksi kannattaa satuseikkaila?

Hankkeen tavoitteena on lisätä lasten joka-päiväistä elämysliikuntaa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ennalta ehkäistä syrjäytymistä. Draama-, musiikki-, sanataide-, kuvataide- ja tanssi- ja sirkustaidepedagogisten menetelmät edesauttavat kasvun ja auttavat oppimisen tukea tarvitsevien lasten kehitystä ja oppimista ryhmässä.

Toiminnalliset taidepedagogiset menetelmät tukevat sosiaalisten taitojen sekä tunnetaitojen vahvistamista. Liikunnallinen seikkailu eri vuodenaikoina, luontoympäristössä, antaa valtavasti erilaisia kokemuksia aisteille. Lapsia tulee rohkaista sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun monipuolisten harjoitusten, draaman ja leikin avulla. Näin synnytetään kokemuksia, miten kielellä ja keholla voidaan leikkiä ja viestiä monimuotoisesti.

Haastamme teidät kaikki seikkailemaan! Heittäytymään seikkailun ihmeelliseen maailmaan. Uskalla löytää itsestäsi seikkailija, sitoudu lasten kanssa yhteiseen leikkiin, saatut varmasti kaikki varhaiskasvatussuunnitelmanperusteen tavoitteet. Suurin saavutus lasten hyvinvoinnin mahdollistaja.

Lapset jäsentävät maailmaansa aistien välityksellä peilaten omaa toimintaansa suhteessa ympäristöön. Lisäksi lapsille on luontaista liikkua ja leikkiä leikkiyhteisössä. Leikki vaatii

syntyäkseen aina jonkun tai jonkin kanssa syntyneen vuorovaikutuksen. Sosiaalisena tapahtumana lapsi yhdistää leikin, tutkimisen ja uuden oppimisen yhdeksi tapahtumaksi (Riihelä 2000, s. 190–199). Tutkijat Roger ja Evans (2006) toteavat, että lasten leikit luontoympäristössä ovat usein roolileikkejä ja leikin sisältö tarinallisempi, ratkaisukeskeisempi ja sosiaalisempi verrattuna sisäleikkeihin. Lisäksi he mainitsevat, että ulkona luonnossa lapset kehittävät itse leikkipaikat ja käyttävät monipuolisesti välineitä ja ympäröivää tilaa.

Sajaniemi (2015) toteaa, että ympäristön synnyttämät emootiot vaikuttavat ihmisen muistiin ja oppimiseen. Pienelle lapselle leikkiminen, liikkuminen ja tutkiminen ovat luontevia tapoja toimia ja jäsentää ympäristöä. Lastenpsykiatri Terttu Arajärven mukaan lapset oppivat muiden arvomaailman vuorovaikutusympäristössä ja siitä saatujen tilanteiden palautteista.

Luonnossa liikkuminen ja siellä vietetty aika antaa mahdollisuuden lapselle harjoitella ja tunnistaa riskejä sekä niistä herääviä tunteita. Roger ja Evans (2006) toteavat, että riskin hallinnan harjoittelu on tärkeä osa lasten minäkuvan ja tietoisuuden kehitystä. Pelkojen ja tunteiden käsittely sekä oman kehon ja kykyjen tuntemus mahdollistavat oman elämän ja tunteiden hallinnan harjoittamisen ja tunnistamisen.

Kahnin (1997) mukaan ihminen kokee luonnon erilaisten yksilöllisten emootioiden kautta, jotka muodostuvat yksilön omien kiinnostusten pohjalta. Kasvillisuusympäristöllä on tutkimusten mukaan vaikutusta stressioireiden vähenemiseen ja tarkkaavaisuuden palautumiseen (Ulrich ym. 1991). Kasvi- ja luontoympäristössä keskittymiskyky ja päätöksenteko paranevat (Kaplan ja Kaplan 1989) ja positiiviset tunteet lisääntyvät (Ulrich ja Parsons 1992).

Ympäristöpsykologi Kalevi Korpela muistuttaa, että fyysisen lähiympäristö ja mielipaikat voivat olla tunteiden ja minäkokemuksen säätelyn välineitä.

Sosiaali- ja terveystieteiden sekä opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa Muutosta liikkeellä! – toimeenpanosuunnitelmassa (2014) painotetaan liikunnan aseman vahvistamista varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tavoitteena on ennen kaikkea toimintakulttuurien liikunnallistaminen. TEHYLI-linjauksissa terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan painopistealueiksi on valittu arjen istumisen vähentäminen ja liikunnan lisääminen sekä liikunnan nostaminen keskeiseksi osaksi terveyden edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta.

Haastamme teidät kaikki seikkaillemaan! Heittäytymään seikkailun ihmeelliseen maailmaan. Uskalla löytää itsestäsi seikkailija, sitoudu lasten kanssa yhteiseen leikkiin, saavutat varmasti kaikki varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet. Suurin saavutus on olla lasten hyvinvoinnin mahdollistaja.

Leena Lahtinen

johtaja

Siimapuiston päiväkoti

Lähteet

- Arajärvi, T. 1990. Tasapainoinen lapsuus. Elämäntieteessä. Porvoo: WSOY. 184 s.
- Kahn, P. H. 1997. Developmental psychology and the biophilia hypothesis: Children's affiliation with nature. *Developmental Review* 17: s. 1–61.
- Kahn, P. H., Jr. 2002. Children's affiliations with nature: Structure, development, and the problem of environmental generational amnesia.
- Kaplan, R. & Kaplan S. 1989. The experience of nature: a psychological perspective. New York: Cambridge University Press. 340 s.
- Kellert, S. 2002. Experiencing Nature: Affective, Cognitive and Evaluative Development in Children. Teoksessa: Kahn, P. Jr. & Kellert, S. (toim.). *Children and Nature. Psychological, Sociocultural and Evolutionary Investigations*. London: The MIT Press. Cambridge. s. 117–151
- Korpela, Kalevi & Hartig, Terry 1996. Restorative qualities of favorite places. *Journal of Environmental Psychology* 16, 307.
- Riihelä, M. 2000. Leikkivät tutkijat. STAKES. Helsinki: Oy Edita Ab. 213 s.
- Rogers, S. & Evans, J. 2006. Playing the game? Exploring role play from children's perspectives. *European Early Childhood Education Research Journal* 14 (1): s. 43–56.
- Sajaniemi, N. & Krause, C. 2012. Teoksessa: Kujala, T., Krause, C. M., Sajaniemi, N., Silvén, M, Jaakkola, T. & Nyyssölä, K. 2012. Aivot, oppimisen valmiudet ja koulunkäynti: neuro- ja kognitiotieteellinen näkökulma. s. 8–21. http://www.opi.fi/download/138958_Aivot_oppimisen_valmiudet_ja_koulunkaynti. PDF. Viitattu 22.1.2015
- Sajaniemi, N., Suhonen, E., Kontu, E., Rantanen, P., Lindholm, H., Hyttinen, S. & Hirvonen, A. 2011. Children's cortisol patterns and the quality of the early learning environment. *European Early Childhood Education Research Journal* 19 (1): 45–62.
- Ulrich, R. S. 1981. Natural versus urban scenes: Some psychophysiological effects. *Environment and Behavior* 13 (5): s. 523–553.
- Ulrich, R. S. (1993) Biophilia, Biophobia, and Natural Landscapes. Teoksessa: Kellert, S. & Wilson, E. O. (toim.). *The Biophilia Hypothesis*. Shearwater USA: Island Press/Shearwater, USA. s. 74–137.
- Ulrich, R. S. & Parsons, R. 1992. Influences of passive experiences with plants on individual well-being and health. Teoksessa: Relf, D. (toim.). *Role of Horticulture in Human Well-being and Social Development: A National Symposium*. Arlington, Virginia. Timber Press s. 93–103.
- Ulrich, R. S., Simons, R., Losito, B. D., Fiorito, E., Miles, M. A. & Zelson, M. 1991. Stress recovery during exposure to natural and urban environments. *Journal of Environmental Psychology* 11: s. 201–230.

Toiminnallinen satuseikkailupolku

*Satupolku meitä kutsuu vaan,
satumetsään kanssaan kulkemaan.
Satupolku minne taasen vie,
satupolku tietää yksin tien...*

Ennen ensimmäistä tapaamista luetaan ryhmissä luontoon liittyviä satuja ja kirjallisuutta (kirjalista oppaan liitteenä). Valitkaa ryhmällemme oma satu ja keksikää jokaiselle lapselle oma luontoon liittyvä nimi, vaikkapa *Kaisa Kettu*, *Leo Lumisade* tai *Viola Voikukka*. Lisäksi harjoitellaan Satupolku-laulu (sivu 9).

SATUPOLKU-LAULU

säv.,san. Johanna Pahtela

C Am F G C C F C G7 C

S - A - T - U sa-tu sa-tu sa-tu P - O - L - K U pol-ku pol-ku pol-ku

5 C Am F G7 C Am F C G7 C

S - A - T - U sa-tu sa-tu sa-tu P - O - L - K U pol-ku pol-ku pol-ku

C F C C F G7 C C F C Am F G7 C

Sa-tu sa-tu pol-ku mei-tä kut-suu taas. Sa-tu sa-tu met sään kans saan kul - ke-maan.

13 C F C C F G7 C C F C Am A^b G7 C Fine

Sa-tu sa-tu pol-ku min-ne taa-sen vie? Sa-tu sa-tu pol-ku tie-tää yk - sin tien.

17 Am G C₃ F G7 C F G7 As₃

Voi-ko sa-tuun u - po-ta? No voi, voi, voi! Voi-ko sa-tuun huk-ku - a?

20 G G7 C Am G C₃ F G7 C

No, ei kai voi! Voi-ko sa - tu nau-rat - taa? No voi, voi, voi!

23 F G7 As₃ G G7 C

Voi-ko sa - tu yl - lät - tää? HAA! No voi! Voi! Voi!

1

TAPAAMINEN

KESTO
90 MINUUTTIA

MATERIAALIT:

- ✓ Luontoaiheista kirjallisuutta ja lauluja (liitesivut 45–47)
- ✓ Satupolku-laulu (sivu 9)
- ✓ Kehystarina (kirjekäärö arkussa, oppaassa sivu 13)
- ✓ Haltijaksi pukeutuneet Kanerva ja Metsätuuli -hahmot (aikuiset)
- ✓ Lumihiutale-haltija: esille päiväkotiin tai metsäretkelle (löytyy arkusta)
- ✓ Pahvia, vahvaa lankaa ja rei`itin
- ✓ Värikyniä
- ✓ Mielikin kirje nro 1.

Toiminnallinen satuseikkailupolku, alkutervehdys:
<https://youtu.be/HYToFLSBFpU>

Toiminnallinen satuseikkailupolku, Hiisipeikon karkoitus:
<https://youtu.be/JzkDntn52u4>

Seikkailu aloitetaan katsomalla lasten kanssa yhdessä YouTube-videon *Toiminnallinen satuseikkailu, tervehdys*.

Tämän jälkeen lähdetään metsään ja lauletaan yhdessä opeteltua Satupolku-laulua, joka virittää tunnelmaan. Metsässä esitellään luontonimet ja mietitään nimeen sopiva liike. Kulkeeko Kaisa Kettu loikkien? Entäpä miten Leo Lumisade tai Viola Voikukka? Kokeillaan yhdessä jokaista liikettä vuorollaan. Aivan yllättäen kohdataan metsän siimeksessä metsänhaltijat **Kanerva** ja **Metsätuuli**. Miettikää valmiiksi, ketkä aikuisista hahmoja esittävät. Kanerva ja Metsätuuli lukevat **kehystarinan**, josta selviää että hiisipeikko on vienyt metsänemäntä Mielikin taikahuivin.

Haltijat kertovat, että hiisipeikko saattaa olla lähellä, niinpä he esittelevät hiiden karkotusliikkeen: käännä pää nopeasti sivulle ja laita käsi polvelle! Haltijat kannustavat lapsia tekemään liikkeen aina, kun näkevät jotakin hiisipeikkoon liittyvää.

Metsäretkeläiset palaavat takaisin päiväkotiin. Haltijat lähtevät metsään kysymään Mielikiltä hänen suunnitelmaansa. Pian tapaamisen jälkeen metsän emäntä Mielikiltä saapuu päiväkotiin kirje (Mielikin kirje nro 1.), jossa hän pyytää lapsilta apua taikahuivin etsimiseen.

KEHYSTARINA (Kanerva ja Metsätuuli lukevat lapsille metsässä)

Oli varhainen aamu. Metsä tuoksui raikkaalta. Aamukasteelta. Sammalleelta. Kuusenpihkalta. Ja havunneulasilta. Puiden oksilla linnut sir-kuttivat virkeinä aamun kirkkaita säveliään. Utelias orava loikki vikkellä oksalta toiselle tuuha häntä vauhdissa keiuken. Karhunpoi-kanen venytteli pesässään, avasi suunsa suu-reen haukotukseen ja löntysti raukeana paini-maan karhuveljensä kanssa. Perhonen lennähti kivellevä levähtämään. Auringonvalo sai sen siivet kimaltamaan. Keijut, haltijat, peikot ja maahiset tervehtivät hymyillen toisiaan. Eläimet paiskasivat tassujaan ja naurahtivat tyytyväisenä kohdatessaan. Kukkaset kuiskivat yöllisiä uniaan. Tuuli humisi ja puut ja pensaat lauloivat laulujaan. Metsän väki heräsi uuteen päivään.

Mielikki metsäneito oli juuri kyykistynyt kanon juurelle noukkimaan yrtejä rohtokirjaansa, kun metsänhaltija viiletti helmat liehuen hänen luokseen!

*”Mielikki!” Huudahti metsänhaltija.
”Meillä on ongelma.”*

”Ongelma?” Ihmetteli Mielikki.

”Hiisipeikon jalanjälki! Suuren kuusen juurella on hiisipeikon jalanjälki!”

”Voi torvijäkälä! Huivini? Onko taikahuivini tallessa.” Huudahti Mielikki kauhuissaan ja pinkaisi kiireesti juoksuun. Metsänhaltija viipotti Mielikin kintereillä ja viimein he saapuivat

metsänneidon kotituvalle. He seisoivat talon edessä kuin liimattuina ja tuijottivat pihanur-mella makaavaa ovea.

*”Ovi on revitty irti saranoistaan”,
Mielikki parahti ja kiihuhti sisälle taloon
metsänhaltija kannoillaan.*

*”Hiisipeikko on vienyt taikahuivini!”
Sanoi Mielikki ja osoitti koivupuunaulakkoa,
jossa huivi oli roikkunut.*

*Metsänhaltija henkäisi syvään.
”Mi-mitä hiisipeikko tekee huivilla?”*

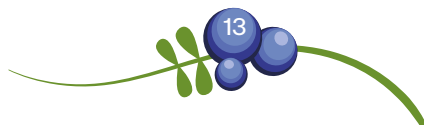
*”Huivi tekee kantajastaan näkymättömän.”
Kuiskasi Mielikki. ”Metsä hämärtyy,
muuttuu yhtä pimeäksi kuin hiisien Hiitola,
jos hiisipeikko kuljeskelee vapaana metsäs-
sämme. Lopulta luonto kuihtuu ja ainainen
pimeys saa metsän asukkaat riitelemään.”*

*Mielikki ja metsänhaltija katsoivat toisiaan.
”Huivi on saatava takaisin!”
He sanoivat yhteen ääneen.*

”Mutta miten?” Kysyi metsänhaltija.

*”Minulla on suunnitelma”,
Mielikki sanoi tyytyväisenä.*

[©Maami Snellman]

TANSSI-/ LIIKEOHJE

[©Suvi Pohjonen]

Keräännytään metsässä piiriin jossa jokainen lapsi saa vuorotellen kertoa oman metsä- /voimanimensä. Lapsi saa näyttää tai mietitään yhdessä miten hahmo liikkuisi.

Esim. Saara-siili voi ottaa pikkuruisia askeleita ja näyttää piikit (kädet edessä/pään päällä ja sormet piikkeinä), Niilo-näätä loikkii puulta puulle ja heiluttaa häntää, Raili-rapu hyppää kiveltä alas, Pekka-pupu hyppii kiveltä kivelle.

Hiisipeikon karkotusliike:

pään kääntö nopeasti sivulle ja voimakortin näyttö

Tee tämä aina kun näet Hiisipeikon karvaa tai jotakin mielestäsi Hiisipeikolle kuuluvaa.

Mielikin kirje nro 1:

[©Maami Snellman]

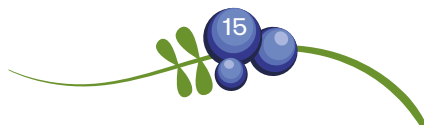
Hei lapset!

Olipa mukavaa, että kävitte metsässäni ja tapasitte metsänhaltija Kanerwan. Olisin halunnut tutustua teihin, mutta karhunpoikanen loukkasi tassunsa ja olin pikkuista poikasta hoivaamassa. Nyt karhulainen voi onneksi ja hyvin. Metsänhaltija Kanerwa kertoikin teille, että metsässämme on tapahtunut ikäviä asioita. Voi, se on surullista. Mutta, ehkä te voisitte auttaa minua? Minun huivini täytyy löytää, ennen kuin metsässä tapahtuu kamalia asioita! Auttaisitteko?

Hiisipeikka on melkoisen epämiellyttävä olento, jolla on hämääviä voimia. Mutta minä tiedän, että tuollaisilta hämääviltä voimilta voi suojautua. Nimittäin, kaikilla metsän olennoilla, eläimillä ja kasveilla on oma salainen voimansa. Sinulla myös! Mieti, millainen on sinun metsähahmosi supervoima? Tee oma voimakortti, jonka otat mukaasi metsäseikkailulle. Sitä todellakin tarvitaan.

Teidän ystävänne, Mielikki, metsän emäntä

Ai niin, muistakaa, että teidän täytyy olla valppaita ja kertoa heti ohjaajille, jos näette vilauksenkaan hiisipeikosta! Kerätkää huivi heti talteen, jos löydätte sen metsästä.

1. TAPAAMINEN

Metsäolentokuvan taakse kirjoitetaan salaiset supervoimat.

Tehtävät ennen toista tapaamiskertaa:

- ➔ Piirretään postikortin kokoiselle pahville oma metsäolento.
- ➔ Kirjataan kuvan taakse salaiset supervoimat, jotka suojaavat hiisipeikon hämäriltä voimilta.
- ➔ Ripustetaan suojaavat kortit kaulaan roikkumaan seuraavalle metsäretkelle lähdettäessä.
- ➔ Kerätään havaintoja hiisipeikosta. Kirjataan ne muistiin.

Hiipeikko

TAPAAMINEN

KESTO
90 MINUUTTIA

MATERIAALIT:

- ✓ Satupolku-laulu (sivu 9)
- ✓ Lauluehdotukset (liitesivut 46–47)
- ✓ Sinipiikahahmo (aikuisen)
- ✓ Haltijaksi pukeutuneet Kanerva ja Metsätuuli -hahmot (aikuiset)
- ✓ Peikon karvaksi sopivaa materiaalia metsään mukaan
- ✓ Erilaisia soittimia ja kolme soitinpussia mukaan metsään (pussit löytyvät arkusta)
- ✓ Lumihiutale-haltija: esille päiväkotiin tai metsäretkelle (löytyy arkusta)
- ✓ Mielikin kirje nro 2.

Toiminnallinen satuseikkailu, liikuntaleikit:

<https://youtu.be/uCqCksQmIF0>

Toiminnallinen satuseikkailupolku, Hiisipeikon karkoitus:

<https://youtu.be/JzkDntn52u4>

2. TAPAAMINEN

Voimakorttien valmistuksen jälkeen lähdetään metsään. Metsänhaltijat Kanerva ja Metsätuuli odottavat samassa paikassa puuhastelemassa puiden parissa. He ovat aidosti yllättyneitä nähdessään retkeläiset. Lapset kertovat Mielikin kirjeestä ja lasten havainnoista: hiisipeikon jäljistä, karvoista, tuhotöistä tms. Muistutetaan karkotusliikkeestä, tehdään liike yhdessä keran. Kokoonnutaan piiriin, jossa jokainen saa esitellä oman voimakorttinsa. Huomataan merkkejä hiisipeikosta, esim. peikon karvaa ympäriinsä. Lisätään uusi toiminta karkotusliikkeeseen: käännä pää nopeasti sivulle, laita käsi polvelle ja näytä voimakorttiasi!

Äkkiä jostain kuuluu nyyhkytystä, lähdetään äänen suuntaan. Pyydetään lapsia liikkumaan luontonimensä mukaan vaikkapa hiipien, pomppien tai liitäen. Löydetään metsänolento Sinipiika itkemässä kannon nokassa. Sinipiika esittelee itsensä ja kertoo, että hiisipeikko on kätkenyt hänen soittimensa eikä hän voi herättää keväällä luontoa vihreyteen.

Hiisipeikko haluaa tuhota koko metsän. Päätetään lähteä yhdessä etsimään soittimet. Sinipiika näyttää millaisissa pusseissa soittimet ovat. Kokoonnutaan ryhmiin eläimen liikku mistason mukaan: matalalla kulkevat, keskitasolla liikkuvat ja ylätasolla liitelevät. Kun löydetään soitinpussit, nostetaan molemmat kädet ilmaan ja huudetaan jee!

Viedään soitinpussit Sinipiialle ja retken loppuksi lauletaan ja soitetaan yhdessä Sinipiian kanssa lauluja metsästä eläimistä, kasveista ja ystävydestä (liitteenä laululista). Laulut sujahtavat Sinipiian pussiin ja hän kiittää lapsia.

Haltijat lähtevät selvittämään, joko hiisipeikko olisi palauttanut huivin Mielikille, nyt kun lapset olivat jo näin paljon auttaneet. Retkeläiset lähtevät takaisin päiväkotiin. Metsäretken jälkeen Mielikiltä saapuu jälleen kirje päiväkodille (Mielikin kirje nro 2.).

Metsänhaltija Kanerva lukee lapsille Mielikin kirjeen.

TANSSI-/ LIIKEOHJE

[©Suvi Pohjonen]

Hiisipeikon karkotusliike:

pään kääntö nopeasti sivulla, toinen käsi pään päälle ja toinen käsi polvelle ja voimakortin näyttö

Soitinpussien etsintä metsästä:

Lapset lähtevät etsimään soitinpusseja eri tasoilta. Ryhmäjako tapahtuu oman Voimakortin perusteella: Esim. hiiret ja madot etsivät soitinpusseja alatasolta liikkuen kyykyssä, kontaten (jokin alatasen liike). Karhut/hirvet etsivät soitinpusseja keskitasolta karhunkävelyllä, loikkien (jokin keskitasen liike). Lepakot/perhoset/linnut (lentävät) etsivät soitinpusseja ylätasolta.

Kaikki: kun löydät soitinpussin, nosta molemmat kädet ylös ja sano **JEE!**

Mielikin kirje nro 2:

[©Maami Snellman]

Hei lapset!

Sinipiika kertoi minulle, että oli saanut laulujaan takaisin teidän avullanne! Kuuntelin lauluja samalla, kun keinutin hirvenvasaa yöunille. Ne olivat kauniita. Sinipiika unohti kuitenkin pyytää vielä yhden laulun, haltijoista kertovan. Laulu tuo haltijoille voimaa Hiisipeikon voittamiseen. Keksikää sellainen ja tulkaa laulamaan se Kanerwan ja Metsätuuden salaiseen paikkaan! Tiedätte kyllä minne.

Teidän ystävänne, Mielikki metsän emäntä

Ennen seuraavaa tapaamista:

- ➔ Ohjaajat miettivät 3. tapaamisen loitsulaatikoihin sopivia sanoja, joiden avulla loitsut laaditaan metsäretkellä.

3

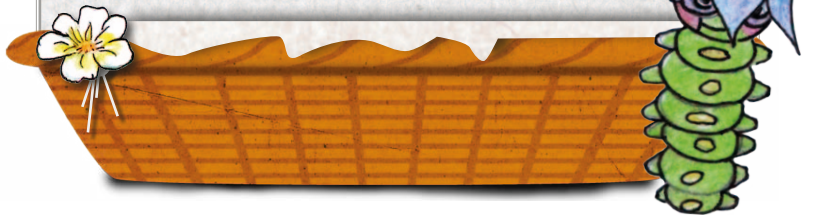
TAPAAMINEN

KESTO
90 MINUUTTIA

MATERIAALIT:

- ✓ Satupolku-laulu (sivu 9)
- ✓ Pussi, jonne laulu lauletaan (löytyy arkusta)
- ✓ Haltijaksi pukeutuneet Kanerva ja Metsätuuli -hahmot (aikuiset)
- ✓ Kolme pientä laatikkoa, rasiaa tai arkkua loitsuille päiväkodista
- ✓ Hiisipeikon karvaa metsään
- ✓ Keppejä metsässä suuntanuolia varten
- ✓ Loitsujen ohjeet ja loitsuesimerkki
- ✓ Lumihiutale-haltija: esille päiväkotiin tai metsäretkelle (löytyy arkusta)
- ✓ Mielikin kirje nro 3.

Toiminnallinen satuseikkailu, liikuntaleikit:

<https://youtu.be/uCqCksQmIF0>

Toiminnallinen satuseikkailupolku, Hiisipeikon karkoitus:

<https://youtu.be/JzkDntn52u4>

3. TAPAAMINEN

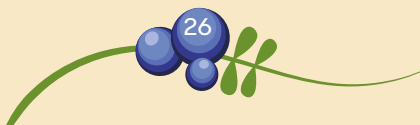
Ennen metsäretkeä keksitään haltijoille oma laulu (tai valitaan laulu liitteen listasta). Sen jälkeen lähdetään viemään sitä metsään. Haltijat Kanerva ja Metsätuuli kuuntelevat laulun, sulkevat pussin tiukasti kiinni ja lupaavat toimittaa pussin Sinipiialle. Haltijat kertovat, että hiisipeikko on kulkenut metsässä näky-mättömänä, suuret jalanjäljet löytyivät aivan kuusen juurelta. Huomataan merkkejä hiisipeikosta. Lisätään taas uusi toiminta karkotusliikkeeseen: käännä pää nopeasti sivulle, laita käsi polvelle, toinen käsi pään päälle ja näytä voimakorttiasi!

Hiiden karkottamiseen ja huivin löytymiseen tarvitaan vielä voimaloitsuja. Loitsujen ohjeet löytyvät laatikoista, jotka on piilotettu metsään. Metsänhaltijat voivat helpottaa lapsia löytämään laatikot, laittamalla etukäteen kepeistä nuolia maahan.

Kokoonnutaan kolmeen eri ryhmään. Salaisia laatikoita etsitään erilaisilla liikkeillä vaikkapa hiipien, jonossa marssien tai hiiren askelilla. Laatikoissa on erilaisia sanoja, joiden pohjalta keksitään yhdessä loitsu ja siihen liikemaailma. Loitsitaan yhdessä kaikki loitsut. Kanerva ja Metsätuuli juoksevat kertomaan metsään Mielikille loitsuista ja lapset palaavat päiväkodille. Toivotaan, että huivi viimeinkin löytyisi.

Loitsuesimerkki:

*Aurinko nauraa, (tee käsillä aurinko)
kuu toivoo, (ojenna kädet eteen)
että aurinko nauraa. (tee käsillä aurinko)*

*Kas, kuusen latvassa oksien alla
on pesä pienoinen oravalla,
sen paikaset siinä ne leikkiä lyä
ja pikku hampahin siementä syö.*

*On siinä vehreä, vilpoinen katta
ja naavoista lämpöinen lattiamatta
ja pikkuvuikkuiset ikkunat
ja vuoteena sammalet vihannat.*

*Kun talven tuulet ne metsässä laukkaa
ja lumet ne lentää ja pakkaneen paukkaa,
niin oravan pesässä pienoinen pää
se ikkunan reiästä pilkistää.*

*Ja siitä se näkevi loitos sangen
yli puitten latvain ja valkean hangen.
Kas, susikin alhaalla vaanien käy
— ei oravan pesässä pelkoa näy.*

*Ja kuusonen tuutivi tullessa ehtoon
siell' oravan paikaset tuttuhun kehtoon.
Ja elämä heillä on herttaisaa,
kun kuusen latvassa keinua saa.*

Lauluvinkki: Oravan pesä

TANSSI-/ LIIKEOHJE

[©Suvi Pohjonen]

Hiisipeikon karkotusliike:

pään kääntö nopeasti sivulle, toinen käsi pään päälle ja toinen polvelle, pyörähdä kerran itsesi ympäri ja voimakortin näyttö

(metsään piilotettu salaisia laatikoita)

Lapset lähtevät ryhmissä etsimään salaisia laatikoita:

yksi ryhmä kävelee käsi kädessä pieniä askeleita (kaikkein pienimmät?), toinen ryhmä marssii jonossa, kolmas ryhmä hiipii. Kun löydetään salaiset laatikot, keksitään niistä löydettyillä vihjeillä oma loitsu johon keksitään omat liikkeet. Liikutaan samoilla liikkeillä takaisin yhteiseen tapaamispaikkaan ja kerrotaan loitsut ja näytetään liikkeet muille ryhmille.

Esim. Aurinko nauraa (tee käsillä aurinko),
kuu toivoo (ojenna kädet eteen)
että aurinko nauraa (tee käsillä aurinko)

Mielikin kirje nro 3:

[©Maami Snellman]

Hei lapset!

Kiitos ihanasta keijujen laulusta.

Sinipiika on myös hyvin onnellinen.

Maltijat ja keijut saivat taikuutta ja voimaa!

Ja teidän loitsut!

Miisipeikon tuhoamat jäljet palautuivat ennalleen.

Tehdään lisää taikuutta, ehkä se auttaa

Miisipeikon nujertamisessa ja löydämme huivini!

Tulkaa siis Salaiselle tapaamispaikalle samana päivänä
kuin viimeksi ja samaan aikaan. Shhh!

Älkää paljastako tätä kenellekään.

Tämä on meidän salaisuus.

Teidän ystävänne, Mielikki metsän emäntä

4

TAPAAMINEN

KESTO
90 MINUUTTIA

MATERIAALIT:

- ✓ Satupolku-laulu (sivu 9)
- ✓ Taikasauvat: kepit metsästä, erivärisiä lankoja (Taikasauva-malli arkussa)
- ✓ Pussi tai kangaskassi, johon luonnon materiaalit kerätään metsästä
- ✓ Hiisipeikon kirje (sivu 33), joka piilotetaan ennakoita metsään
- ✓ Mielikin kirje nro 3., joka luetaan ennen metsäretkeä

Toiminnallinen satuseikkailu, liikuntaleikit:

<https://youtu.be/uCqCksQmIF0>

Toiminnallinen satuseikkailupolku, Hiisipeikon karkoitus:

<https://youtu.be/JzkDntn52u4>

4. TAPAAMINEN

Luetaan Mielikin kolmas kirje ennen metsäretkeä. Kanerva ja Metsä-tuuli ottavat lapset vastaan metsässä. Kerrataan yhdessä viime ker-ran loitsut liikkeineen. Muistellaan hiisipeikon karkotusliikettä ja lisä-tään siihen uusi toiminta: pään kääntö nopeasti sivulle, toinen käsi pään päälle ja toinen käsi polvelle, pyörähdä kerran itsesi ympäri ja voimakortin näyttö. Kokoonnutaan piiriin tekemään loruloitsuja. Jokaisen lorun jälkeen lähdetään erilaisella liikkeellä hakemaan mate-riaalia taikasauvaa varten luonnosta: jotakin maasta, jotakin puun oksalta, jotakin korkealta. Kerätyt materiaalit sujautetaan suureen pussiin tai kangaskassiin mukaan päiväkotiin.

Päätetään lähteä syvemmälle metsään etsimään hiisipeikon kotia rohkeina loitsuista ja taioista. Liikutaan eri tavoin: hiipien, marssien käsi kädessä, astuen vain lehtien päälle. Lapset saavat itse ehdottaa eri tapoja liikkua. Löydetään hiisipeikon kirje ja todetaan, että vielä tarvitaan voimia.

Liiku kuten kurki.

Hiisipeikon kirje (luetaan ääneen):

Häipykää!

Huivi kuuluu minulle!

Minusta tulee tämän metsän hallitsija.

Pian metsä muuttuu yhtä mustaksi kuin yö.

No niin, alkaahan laputtaa!

[©Maami Snellman]

Metsänhaltijat ehdottavat taikasauvan valmistamista. Keksitään oma liike, jolla mennään etsimään sopivaa keppiä taikasauvaksi. Lopuksi haltijat luovuttavat lapsille taikapussin mukaan ja pyytävät heitä valmistamaan taikasauvat seuraava kertaa varten. Mielikiltä saapuu neljäs kirje päiväkotiin (sivu 37).

TANSSI-/ LIIKEOHJE

[©Suvi Pohjonen]

Kerrataan edellisellä kerralla tehdyt loitsut.

Hiisipeikon karkotusliike:

pään kääntö nopeasti sivulle, toinen käsi pään päälle ja toinen käsi polvelle, pyörähdä kerran itsesi ympäri, tasajalkahyppy eteenpäin ja voimakortin näyttö

(Kanervalla on pussi johon kerätään tärkeitä asioita)

Loruile oma tuttu loru tai joku näistä:

Hiiri keittää hilloa

Hiiri hilloa keittää, kapustallansa omalla (käsissä kuvitteellinen kauha jota pyöritetään)

Hännällensä hämmentää (heiluta peppua puolelta toiselle)

Antaa tuolle, antaa tuolle, antaa tuolle ja antaa tuolle (ojenna käsi joka kerta eri lasta kohti)

ja lähtee hakemaan kaunista lehteä maasta (lähdetään pikkuruisilla askeleilla hakemaan lehti)

Jokainen lapsi tuo löytämänsä lehden (alataso) samoilla pikkuruisilla askeleilla Kanervan pussiin. Aina kun annat jotakin Kanervan pussiin, keksi joku oma liike (kumarrus, niaus, pyörähdys)

[Suomalainen perinneloru]

Koira taputtaa

Tassut menee eteen (vie kädet vartalon eteen)

Ja tassut menee taa (vie kädet vartalon taakse)

tassut menee ylös (nosta kädet pään päälle)

ja koiraa naurattaa (pyöritä käsiä pienesti vartalon edessä ja mene kyykkyyn)

Koira menee eteen (kävele käsillä eteenpäin)

ja koira menee taa (kävele käsillä takaisin)

Koira pomppaa (hyppää ylös)

ja koira taputtaa (taputa käsiä pään päällä)

[Anna-Maija Terävä]

Loruile oma tuttu loru tai esim. tämä:

Nallekarhu

Nallekarhu, nallekarhu (taputa kädet yhteen)
kätös ojenna (ojenna kädet vartalon eteen)
Nallekarhu, nallekarhu (taputa kädet yhteen)
pyöri ympäri (pyöri itsesi ympäri)
Nallekarhu, nallekarhu (taputa kädet yhteen)
istu potalle (mene kyykkyyyn)
Nallekarhu, nallekarhu (taputa kädet yhteen)
juokse pois etsimään (isoja loikkia)

[Suomalainen perinneloru]

Hyppyruutu

Piirrä hyppyruutu (piirrä käsillä ruutu)
ja hyppijäksi muutu (hyppää tasajalkahyppy)
Tikkuna hyppää tik, tik, tik (hyppää 5 kpl tasajalkahyppyjä)
ikkunat auki vik, vik, vik (hyppää 5 kpl X-hyppyjä)
tik, tik, tik (hyppää 3 kpl tasajalkahyppyjä)
vik, vik, vik (hyppää 3 kpl X-hyppyjä)
tik, tik, tik (hyppää 3 kpl tasajalkahyppyjä)
Vik, vik, vik (hyppää 3 kpl X-hyppyjä)
Potkaise auki ovi (potkaise toinen jalka eteen)
ja pieneen kyykkyyyn sovi (mene kyykkyyyn)

[Nuori Suomi – Loruloikkaa]

[©Suvi Pohjonen]

Mielikin kirje nro 4:

[©Maami Snellman]

Hei lapset!

Kiitos teille loruloitsuista, joita lennätitte tänne metsään. Olimme metsänhaltija Nyyrikin kanssa tutkimassa metsässä hiisipeikon jälkiä, joita olikin paljon minun kotitaloni ympärillä. Hiisipeikka ei kuitenkaan päässyt tekemään tuhojaan, koska teidän loruloitsut suojasivat meitä. Mutta huivia ei vaan ole löytynyt! Onneksi keräsitte Kanerwan ja Metsätuulen kanssa käpyjä, kauniita asioita ja lehtiä taikapussiin. Kuulin myös, että olitte rohkeana menossa hakemaan huiviani hiisipeikolta, mutta se oli paennut huivini alle ja muuttunut näkymättömäksi jälleen kerran. Hiisi oli jättänyt teille viestin, jossa kertoi, että huivi olisi kokonaan sen. Mikä lurjus! Teillä on metsästä kerätyt kepit, eikö totta? Hienoa, koska nyt voittekin valmistaa näistä taikasauwan. Käyttäkää taikapussin materiaaleja valmistuksessa. Tulkaa salaiselle tapaamispaikalle samana päivänä kuin viimeksi ja samaan aikaan. Keksitään yhdessä taikasanat, joka viimein karkottaa kamalan hiisipeikon pois metsästämmme ja minä saan huivini takaisin. Shhhh!

Älkää kertoka tapaamisesta kenellekään!

Teidän ystävänne, Mielikki metsän emäntä

5

TAPAAMINEN

KESTO
90 MINUUTTIA

MATERIAALIT:

- ✓ Satupolku-laulu (sivu 9) ja musiikkiehdotus (liitteet sivu 47)
- ✓ Mielikki (rooliasu, aikuinen)
- ✓ Haltijaksi pukeutuneet Kanerva ja Metsätuuli -hahmot (aikuiset)
- ✓ Mielikin Taikahuivi (löytyy arkusta)
- ✓ Taikasauvat mukaan metsäretkelle (malli arkussa)
- ✓ Mielikin kirje nro 5.
- ✓ Kaiutin musiikille metsäjuhlia varten
- ✓ Vierailukirja (löytyy arkusta)

Toiminnallinen satuseikkailu, liikuntaleikit:

<https://youtu.be/uCqCksQmIF0>

Toiminnallinen satuseikkailu, lopputervehdys

<https://youtu.be/cOMkGjUxY70>

Huivi löytyy!

Satuseikkailun loppuhuipentuma, jossa metsän emäntä Mielikki ilmestyy taikahuivinsa kanssa. Miettikää kuka aikuisista on Mielikki. Metsässä Kanerva ja Metsätuuli kertovat, että taikasauvoilla tehdään taikoja. Heillä on myös omat taikasauvat. Keksitään erilaisia taikasanoja ja mietitään, millainen liike niistä syntyy. Tuleeko esimerkiksi voimaa enemmän, kun ollaan supussa ja nostetaan taikasauva ilmaan? Huudetaan viimeinen taikasana niin voimakkaasti, että piilossa oleva Mielikki kuulee. Mielikki saapuu paikalle liitäen huivi kädessään. Tässä kohden lapset saattavat epäröidä, jos Mielikkinä on tuttu ohjaaja. Kannattaa vaan jatkaa ja uskoa leikin voimaan! Mielikki kertoo, että taikas sanat autoivat ja hiisipeikko luopui huivistaan:

”Lapset, huivi löytyi, huivi on turvassa!”

(Mielikki asettuu lasten luokse piiriin ja madaltaa ääntään kertoessaan suurta ilouutista)

”Tänä aamuna kun olin nauttimassa yrttiteetäni havahduin siihen, että joku itki ulkona ikkunani alla.

Arvatkaa kuka siellä oli? Hiisipeikko! Kyllä, Hiisipeikko itki niin, että kyneleet kastelivat pihaani lammikon. Siinä itkiessään suuri Hiisipeikko ei vaikuttanut enää yhtään pelottavalta, vaan minun tuli häntä sääli ja kysyin häneltä miksi hän itkee. Hiisipeikko kertoi, kuinka häntä oli kiusattu pienestä pitäen häntänsä vuoksi, joka

oli muiden mielestä liian lyhyt ja jonka karvat olivat liian kiharat. Hiisi jatkoi kertomalla kuinka monesti hän ei päässyt mukaan leikkiin, eikä aikuisena Hiisien vuosikokouksiin tai pelotteluretkille. Tämän vuoksi hän oli varastanut huivin, sotkenut pihamaata ja metsää. Hiisi siis halusi vain ystäviä ja hyväksyntää ja halusi kostaa pahan olonsa kaikille.

Nyt Hiisipeikko oli kuitenkin alkanut miettiä asioita.

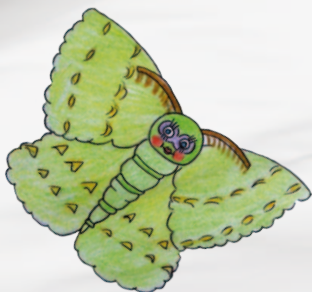
Ei hänelle tullut koskaan hyvä mieli sotkemisen tai pelottelun jälkeen, joten hän päätti palauttaa huivin Mielikille ja muulle metsänväelle. Ja nyt... (Mielikki jatkaa), Hiisipeikko on matkalla metsän ja vuorten taa Hiisimaahan selvittämään asioita.

Hiisi ei pelottele meitä enää koskaan, vaan haluaa olla meidän kaikkien metsänhaltijoiden, eläinten, kasvien ja teidän ihmisten kaveri.

Ja tässä on siis huivi ja toivon, että voisimme juhlistaa huivin löytymistä!”

[©Sari-Anneli Ruonila]

Lopuksi tanssitaan Juhlatanssi yhdessä! Jos haluaa, voi ottaa mukaan kaiuttimen ja soittaa mm. *Sibeliuksen Karelia-sarjan nro 1*. Keksikää millaiset juhlat voisi olla: koristeita luonnosta, tarjoilua, musiikkia, leikkejä, tansseja... Kun juhlat on juhlittu, haltijat ja Mielikki toivottavat lapsille hyvää matkaa päiväkotiin. Mielikki kirjoittaa lapsille vielä kiitoskirjeen, joka ilmestyy päiväkotiin.

TANSSI-/ LIIKEOHJE

[©Suvi Pohjonen]

Juhlatanssi:

Tanssitaan kaikki yhdessä juhlatanssi piirissä (käsi kädessä/avopiiri):
Kävellään vastapäivään 16 askelta
Taputetaan 8 kertaa käsiä yhteen
Taputetaan 8 kertaa käsiä yhteen selän takana
Nostetaan kädet ylös
Kosketaan sormilla omia varpaita
Käännetään pää sivulle ja tervehditään ystävää
Käännetään pää toiselle sivulle ja tervehditään toisella puolella olevaa ystävää
Pyöritään itsemme ympäri
Otetaan ystäviä käsistä kiinni ja toistetaan koko tanssi alusta alkaen myötäpäivään (voidaan toistaa uudelleen alusta)
Lopuksi keksitään yhdessä liikkeitä, jokainen lapsi saa vuorotellen näyttää oman ”juhla”-liikkeen (pyörähdys, käden heilautus, yhden jalan hyppy...) ja kaikki toistavat sen yhdessä ja kaikkien näytettyä oman liikkeensä, koetetaan toistaa ne kaikki peräkkäin.

Mielikin kirje nro 5:

[©Maami Snellman]

Hei lapset!

Terveisii metsästä! Halusin kirjoittaa teille, koska olen niin ilmainen huivistani! Onneksi se löytyi! Kiitos teille, kun autoitte minua ja metsän väkeä. Hiisipeikko on kovin ystävällinen, eikä enää lainkaan kiusaa meitä. Eilen hän kävi jopa korjaamassa kotini katon, koska suuri jääkimpale vierähti kalliolta suoraan katolleni ja teki siihen suuren aukon. Onneksi se on nyt ehjä, ettei minuun tarvitse kotonani päällä. Sitä paitsi, olisi kyllä hassua, jos lattialle kasaantuisi valtava lumikinos tai suuren suuri lammikko. Olemme halijaystäväieni Kanervan, Metsätuulen, Sinipiian ja Nyyrikin kanssa suunnittelemassa talvijuhlaa, jonne olemme kutsuneet koko metsänväen sekä tietenkin Hiisipeikon ja muut hiidet Hiitalasta. Voi, kuinka odotankaan tuolta valon juhlaa. Karhut ovat kömpineet jo talviunilleen, mutta niiden kanssa juhlimme sitten keväällä. Ehkä näette meidät metsässä juhlimassa, jos olette oikein valppaita. Me vilkutamme teille! Vilkuuttakaa tekin meille!

Teidän ystäväanne, Mielikki, metsän emäntä

Loppusanat

Toiminnallisen satuseikkailun päätteeksi keskustelkaa lasten kanssa seikkailusta, kirjoittakaa ja piirtäkää tunnelmia (arkussa mukana vierailukirja). Lasten kanssa voi kirjoittaa seikkailusta myös päiväkodin omaan blogiin sekä eri facebook-sivuille. Voitte myös lopuksi koota päiväkotiin teidän oman Toiminnallisen Satuseikkailupolku -materiaalin ja seikkailuarkun tulevia uusia seikkailuja varten.

Liitteet

LUONTOON LIITTYVÄÄ KIRJALLISUUTTA

- Frölander-Ulf, Lena: *Minä, muru ja metsä*. S&S, 2016.
- Happonen, Kaisa ja Vasko Anne: *Mur, eli karhu*. Tammi, 2016.
- Helakisa, Kaarina ja Hanak, Mirko (kuv.): *Ystäväni metsänväki*. Sanoma osakeyhtiö, 1975.
- Hjelt, Marjut ja Aalto, Jaana (kuv.): *Keijukaiset*. SKS, 2011.
- Hjelt, Marjut ja Aalto, Jaana (kuv.): *Lumoava haltijakansa*. Karisto, 2011.
- Hjelt, Marjut: *Taikametsä*. SKS, 2000.
- Hjelt, Marjut ja Nuutinen, Christel (kuv.): *Maanväki, Totta & Tarua*. SKS, 2014.
- Hurme, Anssi ja Maija: *Peiton alla*. Schilts & Söderstöm, 2012.
- Kokko, Yrjö: *Pessi ja Illusia*. WSOY, 1944.
- Korolainen, Tuula ja Castrén, Taru (kuv.): *Minä olen perhonen*. Tammi, 2010.
- Kunnas, Kirsi ja Syrjä, Martti (kuv.): *Puupuu ja käpypoika*. WSOY, 1972.
- Kurenniemi, Marjatta: *Puuhiset*. Tammi, 1956.
- Kuttner, Iiro ja Tietäväinen, Ville (kuv.): *Puiden tarinoita*. Books North, 2014.
- Lehtonen, Ulla ja Airola, Sari (kuv.): *Metsän Oto vieras*. Lasten keskus, 2014.
- Niemelä, Reetta ja Savolainen Salla: *Sinisen kärpäsen sirkus*. Otava, 2010.
- Niemelä, Reetta ja Lumme, Leena (kuv.): *Miljan syksy*. Otava, 2003.
- Nuotio, Eppu ja Bondestam, Linda (kuv.): *Papupiilokas – Ötökkäriimejä*. Otava, 2012.
- Nuotio, Eppu; Aarnio, Elina (tietotekstit) ja Pertamo, Karoliina (kuv.): *Metsän eläimiä*. Tammi, 2011.
- Nuotio, Eppu, Pelliccioni Sanna ja Snellman Maami: *Maami Mustikka -satuja ja satutehtäviä*. Bazar 2014.
- Ojanen, Eero ja Jokinen, Ari (kuv.): *Peikot, keijut ja haltijat – Suomalainen metsänväki*. Minerva Kustanus, 2007.
- Parkkinen, Jukka: *Sananjalkoja metsäpolulla*. WSOY, 2004.
- Pelliccioni, Sanna: *Onni-poika ja hirveä Hirviö*. Minerva Kustannus, 2011.
- Penna, Virpi: *Perhosten polku*. Tammi, 2009.
- Puikkonen, Arja; Kallio, Ismo (esitt.); Lintinen, Kirmo (säv.) ja Saksi, Kustaa (kuv.): *Haapaneitty, mettän tyttö*. Nemo, 2011.
- Ranta, Elina ja Ranta, Maija (kuv.): *Haltijoitten mailla, maahisten majoissa. Maan, metsän, veden ja vuoren väki*. WSOY, 1996.
- Somersalo, Aili ja Mansnerus, Onni (kuv.): *Päivikin satu*. WSOY, 1918.
- Somersalo, Aili ja Mansnerus, Onni (kuv.): *Mestaritontun seikkailut*. WSOY, 1919.
- Tapola, Katri ja Pelliccioni, Sanna: *Toiveretki*. Myllylahti, 2016.
- Teräs, Mila ja Pertamo, Karoliina (kuv.): *Olga Orava ja metsän salaisuus*. Lasten Keskus, 2014.
- Timonen, Eija ja Kurkinen, Maileena (kuv.): *Eläinten hovissa – Tarinoita suomalaisten eläinten synnystä ja elämästä*. SKS, 2000.
- Vuori, Suna ja Kirkkopelto, Katri (kuv.): *Hirveää parkaisi Hirviö*. WSOY, 2005.
- Vuorio, Maria: *Ison kiven juureen*. Tammi, 2001.

SUOMALAISIA LAULUJA JA MUSIIKKIA

Alho, Eve: *Vauva Kulta* (VK)

Alho, Eve; Hautsalo, Hilikka; Perkiö, Soili: *Vauvojen laulun aika* (VLA)

Alho, Eve; Perkiö, Soili: *Laulun Aika* (LA)

Hongisto, Marja; Viitaila-Pulkkinen, Elina: *Vauvojen laulut* (VL)

Järvenpää, Leena; Karhinen-Ilo, Maija: *Kiekkumaralla* (K)

Kaikkonen, Markku; Ollaranta, Ritva; Simojoki, Maija jne.: *Olin laulukirja* (OL)

Kari, Virpi (toim.): *Laulu aarteiden kirja* (LAK)

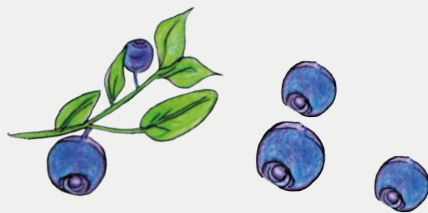
Lindeberg-Piironen, Anne; Mäkinen, Leena: *Hip Hoi Musiso!* (HHM)

Ollaranta, Ritva; Simojoki, Maija: *Pium Paum Paukkaa* (PIUM)

Pohjola, Erkki; Sariola, Eeva-Leena; Simola-Iskasson, Inkeri: *Piiri pieni pyörii* (PPP)

Pöytsiä, Maarit: *Tule, tule leikkiin* (TTL)

Wuorela, Essi (toim.): *Suomen lasten laulukirja* (SLL)

METSÄ- JA PUU-/KASVILAULUJA

Aurinko (OL)

Kissankello kilkkaa (PPP)

Kukkuu, kukkuu (LAK)

Kuukaudet (PPP/LAK)

Lähtekäämme metsään (LAK)

Paimenen syyslaulu (OL)

Pieni tytön tylleröinen (SLL)

Sanos mitä pohjolaan (OL)

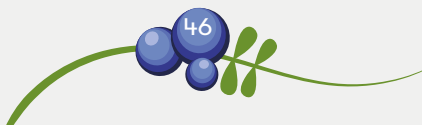
Saunavihdat (SLL)

Sieniset (LAK)

Sinisiä punasia ruusunkukkia (Pium)

Vaarin saari (PPP/SLL)

Väriarvoituksia (SLL)

HALTIJA- JA SATUOLENTOLAULUJA

Hyvin hiljaa (PPP /SLL)
Kaksi pientä peikkolasta (OL)
Kevättalven tarina (LAK)
Känkkäränkkä (SLL)
Myyry ja Miiru (LAK)
Mörko se lähti piiriin (SLL)
Mörri-Möykky (PPP/SLL)
Mörri-möykky tanssii (PPP/SLL)
Nalle Puhin sadelaulu (SLL)
Peikkoäidin kehtolaulu (OL)
Peppi Pitkätossu (SLL)
Pieni tytön tylleröinen (SLL/LAK)
Päivänsäde ja menninkäinen (SLL)
Rati riti ralla (OL /PPP/SLL)
Tässä tulee Rölli (SLL)

YSTÄVYYSLAULUJA

Etkö ymmärrä (PPP/ SLL)
Hans vili (LAK)
Hyppään tanssaan kultani kanssa (VK)
Keinustuolin minäkin ostan (OL)
Kenelle kenelle ojennan käteni (VL / TTL)
Kotini on Riaraa (LAK)
Kukkudi Pum (OL)
Liinalaulu (Kierrän kuljen näin)(LA)
Lumiukot (LAK)
Matkalaulu (SLL)
Minun ystäväni (SLL)
Mistä saisin ystävän? (VL)
Mitä mulle vastaat (VLA)
Pingviinitanssi (LAK)
Sano sano todella (K)
Tule ystäväksi näin (HHM)
Ystäväni tuttavani (SLL)

ELÄINLAULUJA

Aurinko (OL)
Aurinko, lintuja ja ystäviä (OL)
Hämähäkki (SLL)
Hyttys-Hubert (LAK)
Ihme ja kumma (PPP/ SLL)
Juokse hiiri (LAK)
Juoksee metsän hiiroset (SLL)
Jänis istui maassa (OL)
Karhu nukkuu
Karhun lapset (LAK)
Kissan kiukku (SLL)
Kolme pukkia (OL)
Kolme varista (PPP/SLL)
Lumihiihtäjä (SLL)
Mummon kanat (SLL/LAK)
Nalle maailmalla (SLL)
Oravan pesä (SLL)
Peipon pesä (OL/PPP/SLL)
Peipposen pesä (PPP/SLL)
Pienet sammakot (OL/PPP)
Pii pii pikkuinen lintu (OL/SLL/LAK)
Piippolan vaari (PPP)
Pöllö-rock (PPP/SLL)
Sisilisko sihisee (SLL)
Talviunilaulu (OL)
Tanssi vekaraa (OL)
Viikonpäivät (PPP/SLL)
Vokaalilaulu (SLL)
Äidin kasvimaalla (OL/SLL)

LOPPUHUIPENNUS MUSIIKKEJA

Jean Sibelius: Finlandia, Op.26
Jean Sibelius: Andante Festivo
Erkki Melartin: Juhlamarssi (Prinsessa Ruusunen), Op.22
Toivo Kuula: Häämarssi

Toiminnallinen Satuseikkailupolku

Toiminnallinen Satuseikkailupolku innostaa varhaiskasvatuksen piirissä olevia lapsia liikunnallisiin leikkeihin ja taiteen kokemiseen luonnossa kaikkina vuodenaikoina.

Opas innostaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä käyttämään Suomen luontoa oppimisympäristönä ja tukemaan lasten omaehtoista taiteellista toimijuutta. Vantaan lastenkulttuurikeskus on yhteistyössä Siimapuiston päiväkodin, Vantaan Sanataidekoulun ja Tanssiteatteri Dis Tanzin suunnitellut Toiminnallisen Satuseikkailupolun.

Heittäydy rohkeasti lasten kanssa seikkailuun, paikkaan missä leikki on luvallista ja liikkuminen hauskaa, polulle joka on täynnä yllätyksiä!

